

سبق نمبر: ۱

عنوان: دعا

مٹاٹھو پچاؤ کی چھ سمجھے نہیں اسکوں وائتھے چھ سارے بروفہر پریر (Prayer) مژد عاپران۔ دعا چھ عربی زبانی ہند لفظی میک معنے چھ خودا یس منگن، التجا کر ٹے آلو دین۔ اتحہ مژر چھ بند صرف روپس ستر تولق آسان۔ دعا چھ نظمہ ہند اکھ قسم۔ نظمہ ہند لغوی معنی چھ آراستہ کر ٹن، سجاون۔ نظمہ ہند پڑھ کا شہہ مصر گڑھ ڈارنے آمہ تیس موضوعس ستر سوں تے گوں واٹھ تھاون۔ امہ با پتھے چھ انسانی زندگی ہند کی پاٹھ کی سلسل (Continuity) تے ترتیب (order) ضور ری۔

مہبی یا عقیدتی شاعری مژر چھ نظمہ ہند کیم کیبہ اہم قسم۔

حمد: یتھ قسم مژر چھ اللہ تعالیٰ ہند کی تعریف کرنے یوان۔

نعت: سو نظم یتھ مژر حضرت محمد ﷺ میں ہند کی تعریف بیان ہن کرنے۔

دعا: چھ تھے نظمہ ہند سی قسم دنان یتھ مژر اللہ تعالیٰ ہس عموم عبادتیں دوران پنچ حاجات منگان چھ۔

سامنہ کتاب مژر موجود "دعا" سبق چھ غلام احمد مجھور صابن شر ہن ہند با پتھ تحریر کو رومت یس شری پریر مژر پران

چھ

اتھ نظمہ مژر چھ شاعر خودا یس دنان زاے میانہ ہو دایہ میے ہاوسراط ال چھ و تھ۔ تینھ علم کرم عطا یس نفع دینہ وول آسہ۔ میانہ ساری فر یاد بوز مئے کرداد ہن دوا تے مرضن شفاء۔ میے روز پر یتھ و قتھ مہربان۔ سُستی، کاہلی تے وہموش تھاوم دوار اے میانہ ہو دایہ میانہن کتھن تے کلامن دیتھ اثر یہمہ ستر عوام مژرنفترت حسد تے کینہ دو رگڑھ۔ شاعر چھ مزید خودا یس مژگان زاگرچھ مئے انسان شکل چھے مگر انسانیت چھم نہ مئے کر انسانیت عطا۔ اگر بے لو کونش دو رتے بدؤن چھس تے، مگر ہن نے پانس نزد پک میانہ خاطر چھکھ ہن کافی

لفظ	معنی	لفظ	معنی
کاہلی	سُستی	مس چاؤن	پانس گن پھر ٹن، کاف کھالن واجیز شر تھ
ولولہ	جزبہ	وزن	با تھ، کا شر شرپ زاتھ
الفت	محبت	ستھ	آش، امید
وسواس	وہمہ	تھن	کتھ
مجھور	زھنپنے گومت		

سوال تے جواب

سوال نمبر۱) کاہلی تے وساپے نشہ دو روز نہ خاطر کیا چھ شاعر خدا تعالیٰ ہس منگان؟

جواب) کاہلی تے وساپے نشہ دو روز نہ خاطر چھ شاعر خدا تعالیٰ ہس یہ دعا منگان زیسہ ولوہ جوش تراومیا نس لس مژر یئمہ ستّر میاز ارمان پور گر گھسن۔

سوال نمبر۲) شاعر کیا چھ خدا تعالیٰ ہس ونان ”یئمہ شکلمہ متے مند چھاوتم“۔

جواب) شاعر چھ خدا تعالیٰ ہس ونان ”یئمہ شکلمہ متے مند چھاوتم“ تکیا ز تس چھ پن پان محض انسان شکلمہ باسان۔ تم صفت چھس نہ پانی مژزلبندی یوان یم اکس انسان آہنگ گر گھسن۔ توے چھ خودا لیں منگان ز مے دتم ساری انسانیکو صفت یم اکس انسان آہنگ گر گھسن نتے یئمہ پہ مند چھاونے۔

سوال نمبر۳) آخری شعر مژر کیا چھ مُبhor خدا تعالیٰ ہس منگان؟

جواب) آخری شعر مژر چھ مُبhor خدا تعالیٰ ہس منگان ز اگرلو کھنے نشہ دو روز نہ کا نہم تے پرواے چھنہ تکیا ز کہ یہ چھ میون قسمت زیسہ چھس لو کن نشہ ہروز دو آسان تے توے چھم ناو مُبhor۔ مگر ڈرمتے کرتے مئے پانی نشہ دور چون دور یہر ہمکنہ بہ ڈر تھتے برداشت گر تھ۔

﴿كتابي کام﴾

خالی جایہ بِرِ مُنَاسِب لفظو ستّر:-

۱- تر او+تم = تر اوتم

۲- تھاو+تم = تھاوتم

۳- کھیاو+تم = کھیاوتم

۴- ساو+تم = ساوتم

۵- دیاو+تم = دیاوتم

۶- ناو+تم = ناوتم

﴿ سبق : پاڻ کئوم ﴾

پاڻ کئوم چھاکھ فايده مند مخلوق۔ ريشم صنعت چھئ امر سڀه ستي بارس س آمڻ۔ ريشم داو چھئ امر سڀه لال۔ يوس هوا لگنه ستي هوكھان چھئ ته هوكھتھ چھس نرم ته نوزکھ پنه داو هنان۔ ٽيمه ستي پاڻ کئوم پانس اندڙي اندڙي گوژه ييران چھتھ ته پته چھ اٿھر گوژه منزليشون دوهن هند باپته شونگان۔ ٽله پن چھ پاڻ ڪيمين هند غذا۔ پاڻ کئوم چھ پوپر هن ته پنه پوپر هن هندس قپيس ستي تعلق تھاوان۔ بالغ پاڻ کئوم چھ سفيدي مائي رنگه آسان۔ ريشم صنعت گيجه گوڻ چپس منز شروع۔ از چھ پور ڏنيا هس منزريشمس ٻيسيما ٻيو پوشاك وونه یوان مثال پاڻ ڪو شال هرو ماله، دوته، ٽوپه ته مهرهن هند خاطر سوڻ ڪيتر۔ ڪشيپر منزه چھ مختلف سرڪاره ته غار سرڪاره ريشم ڪارخاء۔ سريگرس منز چھ راج بالغ منز اکھ ٻوڙ ريشم خاء۔ پاڻ ڪوي رچهن وائس چھ ڪرم ڪش ونان۔ ٽيم چھ سڀه ڦاڻ ڪوش آسان۔

﴿ لفظ ته معنى ﴾

معنى

لفظ

آواره۔ بے گند

ياغي

ڏشينير

پھيمه

ڪو ڪوي

ڪريل

تا پھ دیسن	تا پاؤ ان
اکی ساتتے پاڈ گڑھن والے مثمن ٹھو لہ پور، پوتی پور	پور
ٹوپی، یئمہ ست کلہ ولنے یا یہ پاٹ کیو رچھن والے	کلمہ ولین
واریاہ، سبھاہ	کرم کش
	گلشن
سہ سفید رنگ یتھ صفائی چھے ست آسان	سفیدی مائل رنگ
کھستھ	کھوکر تھ
زندگی گزارنگ سامانہ	اوزقہ

(جواب لیکھو)

سوال ۱) پاٹ کیو م کمہ پنچھ پانس اندی اندی گوڑھ وونان؟

جواب: پاٹ کیو ہند اسہ مژر یوسہ لال نمبر نیران چھے سوچھے ہو کھستھ پنچھ داو بناں یئمہ ست پاٹ کیو م پانس اندی اندی گوڑھ چھو جھ وونان۔

سوال ۲) پاٹ کیمین ہند خوارا کھ کیا چھ؟

جواب: تلہ پن چھ پاٹ کیمین ہند خوارا کھ۔

سوال ۳) گوڑھ مژر پر تھ گوون دوہن چھ پوپر زعہ روزان؟

جواب: گوڑھ مژر پر تھ چھ یہ صرف دون یا ترہن دون زنڈ روزان۔

سوال ۴) تل گوڑھ نس پٹھ کیا زچھ سر کارن ٹھاکھ لو گمت؟

جواب: تلہ گلو پٹھ یس پن حاصل چھ سپدان سہ چھ پاٹ کیمین ہند غذا، اتحھ صنعتس ست چھ کشیر ہند کے ساسہ واہ لو کھ وابستہ یئمہ ست تھند او ذہ چھ پکان، لہذ اچھ سر کارن تلہ گوڑھ نس پٹھ ٹھاکھ لو گمت۔

سوال ۵) پاڻ پس کم چیز چھ وونه یوان؟

جواب: پاڻ پس چھ قسم پلو پوشاك وونه یوان مثلن رومالي، شال، ڪله، ڦلين، ڪمپسي، ٺوپه، ڏوريٽه ميرهن ٻئند خاطر سوڻه

بٽر

﴿ جمله ڪرو ۾ مکمل ﴾

تلہ پن - چھ - چھ - کلس ----- تھونه -

ييم - ثاپناونه - پاڻ ڪر ڪر - آندري آندري - گوژھ - وونان

پاڻ کيو م - ٺھول - چھ - سند - خوراڪ -----

وار پاڻ ڪر - چھ - پتھر - ڦشنيرس - مجھنتھ - وونه

آتحڪر - چھ - يانس - چھ - یوان - ٿلنے یوان

ڪرمکش - پاڻس - سڀھاه - پلو - گوژھ - کران -

جواب: ۱) تلہ پن چھ پاڻ ڪر سند خوراڪ -

۲) یيم ٺھول چھ ڦشنيرس یوان تھونه -

۳) پاڻ کيو م چھ پانس آندري آندري گوژھ وونان -

۴) وار پاڻ ڪر تاپناونه پتھر چھ گوژھ ٿلنے یوان -

۵) آتحڪر پاڻس چھ پلو یوان وونه -

۶) ڪرمکش چھ سڀھاه مجھنتھ کران -

پاڻ ڪر کيو م عنوانس تحت لڳھو پاڻو هجھ مجمله:-

۱- پاڻ ڪر کيو م چھ فائڊ مڻدڙ وزاتھ -

۲- رشم صنعت چھ اى پئندڙ ستر بارس آهي -

۳- چُھ سفید مائل رنگ آسان۔

۴- تلہ پن چھ ام کسند خوراک۔

۵- چھ پانس اندر کوڑھ و دنان

سچنمبر: ۲

عنوان: سیا

کاشری چھ گوڑ پیٹھے عقل مند تے گاٹلر آئر مئیک ثبوت وقتی و مختلف شعبن مژھیکن لایکھ کام کرتھ دوان روکر۔ اپسہ کاہن، شیخ العالم، لپ دید، غنی کشمیری آئتیں یاما جہ کشیر ہند آدن کالک انجینر سیا۔ دپان ۸۵۵ء تام چھ کشیر پیٹھا کھ عقل مند تے گاٹلین قدر کرن وول راز اوئتی ورمن حکومت کران اوسمت یس اکھنا ماوارتے مشہور بادشاہ اوس۔ یہ چھ لوکن آرام تے رچھن وول بادشاہ سندھ رنگ زانہ یوان۔ مگر یہ راز اوس ہمیشہ دل ملول روزان تکیا ز پر تھوڑک رک یہ اوس وہراً ڈر مژزو ویتھ سہلا ب کھڑان یئمہ ست فصلس، ماس، جادا دس، لر بن تے چارواں اون نو قسان واتان۔ راز اوس بدک بدک گاٹلر مشور پاپتھ انان مگر کائسہ ہیکل نہ پک کاپ اتھ۔ پڑ تھوڑک یہ اوس سہلا ب کھسپہ ست داگ و وتحان اتھر دوران چھ لوکن مژر اکھ غرب پاٹل لڈ کے سہلا ب کاپ رٹے لک داوا کران۔ یہ لڈ کے اوس پا دا یشی انجینز ناو اوس سیا۔ یہ آور بارس مژربلا ونہ تے رازن پر زھس کیئہ سوال، جواب یوڑ تھوڑچھ بادشاہس باسان ز شاید ہیکھ یہ لڈ کے سہلا ب کاپ رٹھن۔ رازس ووں سیا ہن ز تمام خزانن ہند مالی بیوہ ویتھ مژر جایہ جایہ چھیکنے بادشاہن مژر را ور خزانن ہندک بر۔ سیا کھوت دیار پیتھ ناویتھ کھنہ بلہ پیٹھ کھاپنی یار تام چھکن یم دیار ویتھ۔ لوکھو تھر دیارن ہند ملر مئتا ویتھ۔ لیتمب، سیکھ تے باجر دیڑ کھنٹھن گن دا رتھ ویتھ گو و پاز تے سہلا ب گو وزنیت غائب۔ خوش گزہ هتھ بنو رازن سیا آپا شی ہند وزپر پتہ کر اکھ عقل مند لڈکن زراتس ترقی دنے باتھ بجھ کامہ تے کوششہ۔

﴿لفظتے معنی﴾

معنی	لفظ	معنی	لفظ
پاز	کولہ وان	پش	پاز
ناش	تبائی	زربر	ناش
مغلکہ کر کن	بٹھو پیٹھ کھس	دل ملول	پریشان
عقل مند	گامہ پیٹھ	گاٹل	ہنگدار
مشہور تو ارتخ دان	سوچنے	کاہن	ہنگلے منگلے
کمزور	لیوڑ	طاقت	مقدور

﴿سوال جواب﴾

سوال نمبرا: راز اوئتی ورمن کیا ز اوس دل ملول روزان؟

جواب: راز اوئتی ورمن اوس اوموکھ دل ملول روزان تکیا ز پر تھوڑک رک یہ اوس وہراً ڈر مژزو ویتھ سہلا ب کھڑان تے یہ آب

اوں فصلس، مالس، جادا دس تہ لرہن تباہی کران۔ بادشاہ اوں اُتھر فکرِ مژہ آسان ز سہلا ب کچھ گنڈ یہ کاچھ رٹنے۔

سوال نمبر ۲: سہلا بوستہ کیا نو قصان اوں لوکن واتاں؟

جواب: سہلا بوستہ اوں لوکن مختلف طریقہ توڑ ریہ نو قصان واتاں۔ فصل اوں تباہ گزھان، جادا دا اوں زایہ گزھان تہ چاروں کرتے اُس کے سہلا ب بُزد گزھان۔

سوال نمبر ۳: سوالن ہندڑ جواب بوز تھ کیاہ ووں رازن سیا ہس؟

جواب: سوالن ہندڑ جواب بوز تھ ووں رازن سیا ہس زیم گیہ میاڑ خزانے خرچا و کوتاہ خرچا و کھلگر سہلا بن گزھ روٹھ لکن۔

سوال نمبر ۴: سیا ہن کیا ز پچھکو دیارو یتھ مژہ۔

جواب: سیا ہن پچھکو دیار او موکھ ویتھ مژہ تکیا زیس اس خپڑا لوکھ چھ سکھ تگ دس، تھ تم وس دیارن ہندڑ اماں ویتھ مژہ تہ کھالن لیشمب، سیکھ تہ با جڑھیں یہ بہتہ ستر لگہ تہ بُخڑ تھدن تہ سہلا بس لگہ گند۔

سوال نمبر ۵: ویتھ پاز لکھنے ستر کچھ گنڈ لوگ سہلا بن گند؟

جواب: ویتھ پاز کرنے ستر لوگ اتھ ستر۔ سیکھ، لیتیہ، تہ با جڑ ستر تھدے بُخڑ یہ بہتہ ستر سہلا بن گند لوگ۔

سوال نمبر ۶: ؎ ز پر بُتھ کمہ ز بچ کامہ کر سیا ہن؟

جواب: آپاشی ہند و ز پر بُتھ کر سیا ہن داریاہ بچ تے ز بر کامہ۔ زمین سگونہ با پچھ کھنے ناون لوکہ بچ کولے۔ پہاڑی علاقو مژہ رکن واحتن کولن دیاونا و اون کنہن ہندڑ سو تھر، یتھ نے بالوتہ ؎ ڈر و پیٹھ پسہ و سستھ یہ ستر آبس ٹھو رلگہ۔

﴿کتابی کام﴾

لِفْظِ اُذْرَأَوْ:

۱۔ ناما + وار = ناماوار

۲۔ دلا + وار = دلاوار

۳۔ بختا + وار = بختاوار

۴۔ قد + وار = قدوار

۵۔ ڙند + وار = ڙندرووار

۶۔ جانا + وار = جاناوار

۷۔ سما + وار = سماوار

۸۔ ناؤتہ رلآ و قھ بناو و لِفْظِ تھ تم گری و ڈکھ جملن مژہ استعمال:

۹۔ مون + بینہ = مون بینہ = مون بینہ پھے با غس مژہ کام کران۔

۱۰۔ ڙز + ڙگ = ڙز ڙگ = ڙز ڙگ چھ جسمکو حصہ۔

٣۔ طش + نار = طش نارچھے ترا موسان۔

٤۔ فٹ + بال = فٹ بال = پگاہ چھوٹ بال ٹیج۔

٥۔ پُن + لکھن = پُن لکھن = پُن لکھن چھضورہ ری۔